

Svet
Evropske unije

Bruselj, 11. november 2019
(OR. en)

13398/19

JEUN 114
EDUC 449
SPORT 100
EMPL 561
SOC 741
DIGIT 166
SUSTDEV 163
CLIMA 295
ENV 914

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Vizija za mladinsko delo v Evropi – podnebne spremembe, mladi in mladinsko delo – orientacijska razprava <i>(javna razprava v skladu s členom 8(2) Poslovnika Sveta)</i> <i>[na predlog predsedstva]</i>

Predsedstvo je po posvetovanju z Delovno skupino za mladino pripravilo dokument za razpravo, ki je priložen kot podlaga za orientacijsko razpravo na zasedanju Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport 21. in 21. novembra 2019.

Svet za izobraževanje, mladino, kulturo in šport

Bruselj, 21. in 22. november 2019

– orientacijska razprava o mladih –

Vizija za mladinsko delo v Evropi – podnebne spremembe, mladi in mladinsko delo

– dokument predsedstva za razpravo –

1. Podnebna kriza kot najbolj pereče vprašanje na svetovni ravni

V posebnem poročilu Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) iz leta 2018 je močno poudarjeno, da bi bilo treba globalno segrevanje omejiti na 1,5 °C v primerjavi s predindustrijskim časom, da bi se izognili najhujšim posledicam podnebnih sprememb. Maja 2019 so Združeni narodi objavili globalno oceno biotske raznovrstnosti, v kateri je navedeno, da je svet „opozorjen“, glede na to, da milijonu vrst grozi izumrtje, kar je povezano tudi s podnebnimi spremembami. Leta 2019 je IPCC objavil posebna poročila o podnebnih spremembah in zemljiščih ter o oceanih in kriosferi. V zadnjih nekaj letih se javnost vse bolj zaveda pomena podnebnih sprememb, ki so uvrščene na vrh političnih agend po vsem svetu.

2. Podnebne spremembe kot ključna prednostna naloga Evropske unije

Evropska unija si nenehno prizadeva za vse bolj ambiciozen pristop k blažitvi podnebnih sprememb, preprečevanje njihovih nevarnih učinkov je danes ena od njenih ključnih prednostnih nalog. Za leto 2030 je določila cilje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje porabe energije iz obnovljivih virov in izboljšanje energetske učinkovitosti. Najpomembnejši ukrepi vključujejo finančno podporo in pravno urejanje. V skladu z zadnjo raziskavo Eurobarometer mladi menijo, da bi morala biti zaščita okolja in boj proti podnebnim spremembam skupaj z izobraževanjem in usposabljanjem ter odpravljanjem revščine in socialne neenakosti med najpomembnejšimi prednostnimi nalogami EU v prihodnjih letih.

Na področju mladine so bile podnebne spremembe omenjene v sporočilu Komisije o novi strategiji EU za mlade za obdobje 2019–2027. Komisija želi, da bi strategija mladim zagotovila „življenjske spretnosti, da bodo kos spreminjajočemu se svetu“ in „posebno pozornost namenila mladim“ kot lokalnim in globalnim deležnikom, ter pri tem poudarja, da so „mladi zavezani reševanju svetovnih izzivov, zlasti uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja“. Strategija EU za mlade za obdobje 2019–2027 ne vsebuje posebnih priporočil glede vloge mladih v zvezi s podnebnimi spremembami, njen cilj pa je „mlade spodbujati, da postanejo aktivni državljani, in jim v ta namen zagotavljati potrebne vire“. V evropskih ciljih mladih, ki so del strategije in bi morali biti navdih za oblikovalce politik EU, je ugotovljeno, da mora družba „ukrepati proti podnebnim spremembam in vse večji ogroženosti okolja“.

3. *Mladi: prvi v gibanju*

Zanimivo je, da so v zvezi s podnebnimi spremembami, tako kot pri številnih drugih družbenih spremembah, mladi prvi glasno izrazili svoje pomisleke.

Kampanje mladih podnebnih protestnikov v okviru gibanja „Petki za prihodnost“ so se začele leta 2018, tj. več mesecev pred objavo posebnega poročila IPCC oktobra 2018. Podnebni protesti mladih so se hitro razširili po vsem svetu in začeli pridobivati pozornost medijev. Kljub pričakovanjem, da bodo postopoma prenehali, dejansko še naprej privabljajo na ulice vse več mladih. Septembra 2019 se je podnebnih protestov udeležilo od 6 do 8 milijonov demonstrantov na 4 500 lokacijah v 150 državah po vsem svetu. Poleg tega sta ozaveščenost javnosti in politična razprava o podnebnih spremembah dosegli najvišjo raven doslej, zlasti v EU.

Udejstvovanje mladih v zvezi s podnebnimi spremembami je odličen primer, kako mladi prispevajo k uresničevanju političnega programa in razširjajo obseg mladinskega dela. V novem okolju, ki ga s tem ustvarjajo, se pojavljajo najrazličnejša nova vprašanja in pomisleki.

4. *Sporočilo, ki ga posredujejo mladi s podnebnim aktivizmom*

Podnebni aktivizem mladih je pojav, ki ga je vsekakor treba obravnavati, tudi z vidika mladinskega dela. Najprej je treba razpravljati o tem, kakšna obveznost je naložena družbi in nosilcem odločanja ali kakšno sporočilo jim je namenjeno na podlagi dejstva, da mladi v velikem številu in z izjemno energijo vztrajno zahtevajo strožje podnebne politike. V številnih državah so bila mnenja mladih upoštevana, politiki in nosilci odločanja pa so jih pohvalili, opredelili njihove zahteve kot legitimne in jim obljubili, da bodo spodbujali boj proti podnebnim spremembam – čeprav imajo na splošno ljudje in politiki različna mnenja glede tega vprašanja. Politične spodbude pa morda niso zmeraj dovolj: tudi če ljudje cenijo in razumejo pomisleke mladih, ni nujno, da se takrat, ko bi morali dejansko kaj spremeniti, na primer v svojem življenju ali pri načinu upravljanja podjetij, zgodi kaj prelomnega. To je povezano s tem, kar je morda najpomembnejša naloga mladinskega dela: spodbujanje mladih, da postanejo dejavni državljani, in podpiranje njihovega zaupanja v sodelovanje. Mladi protestniki vlagajo veliko energije in upanja v svoje udejstvovanje; če bodo dobili občutek, da ni nobenih rezultatov, bo to imelo resne posledice za njihovo zaupanje v aktivno državljanstvo.

5. *Prizadevanja za prenovu metodologije in izobraževanja*

Na podlagi izkušenj, pridobljenih na področju podnebnih sprememb in političnega aktivizma mladih, bi se morali pri mladinskem delu odzvati na pomisleke mladih glede podnebnih vprašanj in hkrati upoštevati različna mnenja. Ker mladinsko delo omogoča ozaveščanje različnih mladih ljudi, bi jih lahko spodbujalo k zanimanju za podnebne spremembe in okoljskemu razmišljanju. Mladinski delavci bi morali biti sposobni govoriti o podnebnih spremembah in se zavedati učinkov podnebnih sprememb na življenje ljudi in okolje. Ne gre le za podporo mladim, ki so že dejavni, temveč tudi za spodbujanje kritičnega razmišljanja in ustvarjalnosti ter človekovih pravic, demokratičnih vrednot in aktivnega državljanstva, pa tudi za preoblikovanje konceptov in morebitno ponovno odkrivanje obstoječih praks v mladinskem delu.

Obstaja že veliko metod mladinskega dela za izobraževanje o naravi in okolju, pa tudi nevladne organizacije, ki se specializirajo na teh področjih. Mladinsko delo je že od nekdaj povezano z dogodivščinami in izobraževanjem na prostem. Obstajajo mladinski centri, ki se ukvarjajo predvsem z ekološkim izobraževanjem. V današnjih razmerah, ko mladi vse pogosteje razpravljajo o tem vprašanju z mladinskimi delavci, bi bilo morda smiselno združiti naše obstoječe znanje o praksah in sodelovati, skupaj z mladimi, pri razvoju novih dejavnosti in delovnih metod.

Drugo vprašanje je, kako organizirati usposabljanje in izobraževanje za mladinske delavce, da bi jim pomagali pri izpolnjevanju pričakovanj mladih. V teh novih razmerah se pojavljajo nove možnosti za prenovo izobraževanja. Prehod v bolj trajnosten svet bomo lahko izvedli le, če ne bomo izgubili upanja, da so možne drugačne rešitve. Glede na to, da mladi aktivno uporabljajo digitalne medije (družbene medije, umetnost, video), je to priložnost za zagotavljanje alternativnih posnetkov v zvezi s podnebjem, s pomočjo katerih bi ozaveščali o učinkih podnebnih sprememb in predstavili predloge za njihovo preprečevanje.

6. *Izkušnje, pridobljene na podlagi novih oblik aktivnega državljanstva mladih*

Šolske stavke zaradi podnebnih sprememb dokazujejo, da se pojavljajo nove oblike udejstvovanja mladih. To gibanje ni mladinska organizacija, ni mladinska politična stranka, ni organizirano v okviru mladinskega dela; ne gre za organizacijo manjših skupin in tudi ne za enkratni dogodek za mlade. Šolske stavke dokazujejo, da lahko mladi, če so dovolj motivirani, najdejo način za sporočanje svojega mnenja. Bilo bi koristno, če bi vsi, ki so vključeni v mladinsko delo, razmislili o svojih dejavnostih in metodah z vidika podnebnega udejstvovanja mladih, pa tudi o ukrepih, ki jih moramo sprejeti, da bi obstoječe modele sodelovanja in zastopanosti mladih uskladili z novimi oblikami aktivnega državljanstva mladih.

7. Podnebne spremembe kot medsektorski izziv

Podnebne spremembe so široko družbeno vprašanje, ki zajema javni in zasebni sektor, pa tudi civilno družbo. Medsektorska mladinska politika je že zelo dolgo na dnevnem redu na področju mladih in je poudarjena v strategiji EU za mlade za obdobje 2019–2027. Medsektorsko sodelovanje na področju podnebnih sprememb mora potekati na vsaj treh ravneh: evropski, nacionalni in lokalni. V EU je ukrepanje v zvezi s podnebnimi spremembami na področju mladine lahko povezano z ukrepi v katerem koli sektorju, ki se ukvarja s podnebnimi spremembami. Na ravni vlad bi bilo treba vse dejavnost mladinske politike na področju podnebnih sprememb povezati z zadevnimi splošnimi akcijskimi načrti. Zdi se, da je medsektorsko sodelovanje najbolj uspešno na lokalni ravni, zato bi bilo morda priporočljivo oblikovati dejavnosti v zvezi s podnebnimi spremembami, ki povezujejo mlade, mladinsko delo, druge ustrezne sektorje (kot so šole), okoljske organizacije, mladinske organizacije in zainteresirane zasebne družbe. V okviru mladinskega dela na ravni občine lahko mladinski delavci delujejo kot posredniki med mladimi, njihovimi dejavnostmi in nosilci odločanja. Mladi pogosto izražajo svoje pomisleke zunaj ustaljenih struktur predstavniške demokracije, tj. prek družbenih medijev, digitalnih skupnosti, umetniškega izražanja, glasbe ali kolektivnih gibanj (kot so šolske stavke), pri čemer bi lahko bilo potrebno dodatno posredovanje.

8. Vprašanja za razpravo

Glede na navedeno naj ministri in ministrice predstavijo svoje mnenje o enem ali več od naslednjih treh vprašanj (največ tri minute):

- 1) Kako bi lahko izboljšali zmogljivosti mladinskega dela, da bi se odzvali na nove izzive, s katerimi se soočajo mladi na področju podnebnih sprememb?**
- 2) Kako lahko mladinsko delo pomaga mladim pri njihovem podnebnem aktivizmu in oblikovanju trajnostne prihodnosti?**
- 3) Podnebne spremembe so medsektorski izziv. Kako lahko mladinski sektor deluje kot partner v medsektorskem sodelovanju?**